

ב'ה

פרשת תרומה

אשר אתה מראה בהר

שמות כה, מ.

מנורה מגוונים שונים של אש

על הפסוק "וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר"¹, מפרש רש"י: "ראה כאן בהר תבנית שאני מראה אותך. מגיד שנתקשה משה במעשה המנורה, עד שהראה לו הקב"ה מנורה של אש".

וצריך להבין - כקושיית כל המפרשים²: הרי מפורש בקרא שהקב"ה הראה למשה את כלי המשכן; הן בסיום הענין³ - "והקמות את המשכן כמשפטו אשר הראת בהר", והן בהתחלת הענין⁴ "ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו", ואם כן, מהו המיוחד במנורה שאודותיו כותב רש"י ש"הראה לו הקב"ה מנורה של אש", הרי את כלי המשכן הראה הקב"ה למשה!

מפרשי רש"י מביאים אמנם את דברי הגמרא⁵ "הכא כתיב כמשפטו התם כתיב בתבניתם", כלומר, ש"משפטו" קאי על פרטי ההלכות, ל"תבניתם" קאי על מה שהראה לו⁶ - אבל: רש"י אינו מביא את דברי הגמרא (אף לא ברמז) בפירושו על התורה!

¹ פרשתנו כה, מ.

² רא"ם וגו"א ועוד.

³ כו, ל.

⁴ כה, ט.

⁵ מנחות כט, א.

⁶ וראה תוס' ד"ה הכא.

יש מפרשים⁷ המבארים **שהצורך** להראות כתבניתם היה רק בנוגע ל**מנורה** מפני שנתקשה בה משה, "רק בשביל שהוצרך להראות לו המנורה, הראה לו הכל". אבל: (א) רש"י אינו מרמז זאת, (ב) בפשוטו של מקרא לא מסתבר לומר שהקב"ה יראה לו את כל הכלים (אף שאין צורך בדבר) רק מפני שהוצרך להראות לו את המנורה, (ג) כאשר הבן חמש למקרא לומד את הפסוק "ככל אשר אני מראה אותך תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו" (בהתחלת פרשתינו), עדיין **לא למד** את פירוש רש"י "שנתקשה משה במעשה המנורה עד שהראה הקב"ה מנורה של אש", ואם כן, איך אפשר לומר - בפשוטו של מקרא - שהטעם שהקב"ה הראה למשה את כל כלי המשכן הוא, מכיון שהוצרך להראות את המנורה (שענין זה לומדים לאחרי **כמה וכמה** פסוקים)!!

וכאמור לעיל - מכיון שפירוש רש"י על התורה הוא פשוטו של מקרא, בהכרח שדברי רש"י יהיו מובנים בפשטות לבן חמש למקרא. וכפי שיתבאר לקמן.

...והביאור בזה: הקושיא דלעיל - מהי ההדגשה שהקב"ה הראה למשה מנורה של אש, הרי את כל כלי המשכן הראה הקב"ה למשה - מתרצה רש"י בתיבה אחת בלבד (ובזה רואים את גודל הדיוק שבדברי רש"י):

"מגיד שנתקשה משה **במעשה** המנורה כו" - כלומר: הקושי המיוחד שבמנורה (שלכן הראה לו הקב"ה מנורה של אש **בהוספה** על מה שהראה לו את תבנית המשכן וכל כליו) אינו בנוגע לעצם תבנית המנורה, כי אם בנוגע ל**עשיית** המנורה, דמכיון שהיו בה ריבוי פרטים (קנים, גביעים, כפתורים ופרחים), לכן נתקשה בעשייתה. ובפרט שעשייתה היתה צריכה להיות באופן ד"מקשה" - "מחתיכה אחת", על ידי הקשה בקורנס וכו'.

מה שאין כן בנוגע לעשיית שאר כלי המשכן - הרי לאחרי שנתפרשו כל פרטי הדברים והראו את תבניתם, אין קושי מיוחד בעשייתם, ולדוגמא: עשיית קרשי המשכן מעצי שטים, וכיוצא בזה.

ומכיון שבנוגע לעשיית המנורה היה קושי מיוחד (מצד ריבוי הפרטים שבה וכו') - לכן "הראה לו הקב"ה מנורה של אש" (נוסף על מה שהראה לו תחילה את תבנית כל כלי המשכן), שראיה נוספת זו הקילה בהבנת עשייתה (אלא שבפועל גם זה לא הספיק, כדלקמן).

ויש להוסיף בזה: באש - יש כמה גוונים. וכפי שרואה הבן חמש (למקרא) "שבאור (אש) הנר יש נהורא אוכמא, לבן, וכו'. ועל פי זה יש לומר שבמנורה של אש היו כל פרטי המנורה בגוונים שונים, ועל ידי זה מובן ביותר התועלת בראיית "מנורה של אש" - אף שכבר ראה את תבנית כל כלי המשכן והמטרה בכללם - כי (נוסף על

⁷ ג"א.

מה שראיית דבר בפעם השניה מוסיפה על הראיה בפעם הראשונה, הרי) ב"מנורה של אש"⁸ היה כל פרט בגוון שונה, ודבר זה מקיל בהבנת עשייתה.

[דוגמא לדבר — **מעשה** רב: בחוטי מכשירים שונים ומכונות וכיוצא בזה - כשצריך להיות חוטים רבים **משנים** צבעיהם].

ופשוט שאין סתירה לזה ממה שכתב רש"י⁹ "תיעשה המנורה - מאליה, לפי שהיה משה מתקשה בה, אמר לו הקב"ה השלך את הככר לאור והיא נעשית מאליה" - כי בודאי הועילה ראיית "מנורה של אש" להבנת עשייתה, אלא שעדיין לא הבין עד כדי כך שיוכל לעשותה בכל פרטיה, ולכן הוצרך שתיעשה מאליה.

והבן חמש למקרא מבין זאת **בפשטות** - כי **רבות פעמים** המלמד מתרץ קושיא, ובפעם הראשונה אינו תופס, ואז המלמד מוסיף ביאור, ולפעמים זה מספיק, ולפעמים גם ההוספה ועוד הוספה כו' - אינו תופס ונשאר הקושיא.

קטע משיחת ש"פ תרומה, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ'תשמ"ג ה"ב ע' 1014.

⁸ ועפ"ז יומתק הוספת והדגשת רש"י "הראה לו הקב"ה מנורה של אש" - דלא כבהתחלת הענין ("ככל אשר אני מראה אותך גו") שלא פירש רש"י מאומה.
⁹ כה, לא.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"י ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה